

Силабус курсу МЕНЕДЖМЕНТ В СФЕРІ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійні програми :
«Інструментальне виконавство (за видами)»
«Музичне мистецтво естради»,
«Звукорежисура», «Спів»
Рік навчання: IV-й, семестр – VII-й
Кількість кредитів: 3

Мова викладання: українська
Керівник курсу Менеджмент в сфері
культури і мистецтва

Рубаненко Сергій Миколайович
заслужений працівник культури України

Контактна інформація: rsn6113@ukr.net

Прореєквізити та постереєквізити дисципліни

Прореєквізити дисципліни: новітня історія України, українська мова, громадянська освіта (рівень молодшого спеціаліста).

Постереєквізити дисципліни: наукові та правові основи управління в мистецтві, авторське право в Україні і світі (рівень бакалавра).

Призначення дисципліни

Відповідно до освітніх програм «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент в сфері культури і мистецтва» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати теоретичні знання та навички в менеджерській практичній діяльності.	ПРН 11
Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.	ПРН 16

Відповідно до освітніх програм «Музичне мистецтво естради»,

«Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство (за видами)» вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент в сфері культури і мистецтвасучас» забезпечує набуття таких компетентностей:

Інтегральна компетентність

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми
ЗК5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
ЗК6	Навички міжособистісної взаємодії
ЗК7	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК12	Здатність працювати автономно.
ЗК13	Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
ЗК14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності (СК)

СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 14	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 15	Здатність здійснювати редакторську/ менеджерську/ лекторську/ аранжувальну/звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.
СК16	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент в сфері культури і мистецтв» є одержання комплексу знань відносно нових форм і методів керівництва при створенні ефективної системи управління в індустрії дозвілля. Знання теоретичних основ управління допомагає оволодіти мистецтвом керівництва колективом, зокрема творчим, ставити конкретні завдання і цілі стосовно діяльності колективу, вміло орієнтуватись в організаційно-економічних умовах індустрії дозвілля, знати нормативно-правову базу розвитку дозвілєвої сфери.

Предмет навчальної дисципліни є вивчення законів і закономірностей цілеспрямованої діяльності організацій, відносин у процесі управління,

технології управління у сфері культури.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент в сфері культури і мистецтв» є :

- теоретична та практична підготовка студентів;
- усвідомлення сутності та змісту основних понять і категорій менеджменту;
- набуття теоретичних знань про зміст та процеси реалізації функцій управління у соціокультурній сфері, сучасні принципи та методи управління, інформаційного та технічного забезпечення процесу управління, основи економічної діяльності установ та організацій;
- закріплення практичних навичок використання способів та механізмів управління, що виправдали себе на практиці;
- спрямування студентів на самостійне поглиблене вивчення навчального матеріалу через рекомендовану літературу та виконання практичних завдань.

План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Кількість годин ауд.	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Сфера культури та технологія менеджменту			
1	Особливості менеджменту у сфері культури. Система механізмів менеджменту.	2	Система ресурсного забезпечення (фінансових, матеріально-технічних ресурсів).
2	Культура менеджменту та організаційна культура фірми.	2	Види управлінських документів та їх уніфікація
3	Планування діяльності установ культурного профілю	2	Види планів у сфері культури.
Змістовий модуль 2. Технологія управління персоналом у сфері культури та мистецтва			
4	Технологія управління персоналом у сфері культури і мистецтва	2	Система підвищення кваліфікації та атестація кадрів.
5	Стимулювання та мотивація працівників культури	2	Організація оплати праці як система стимулювання.
Змістовий модуль 3. Практика сучасного менеджменту сфери культури та мистецтва			
6,7	Ділове спілкування	4	Аналіз результатів переговорів і виконання домовленостей.
8,9	Конфлікти в трудовому колективі.	4	Методи управління конфліктами. Типові стилі поведінки в конфліктних ситуаціях.
Змістовий модуль 4. Комунікаційний менеджмент та інформаційне забезпечення управління			

10,11	Комунікаційний менеджмент.	4	Комунікаційний менеджмент
12,13	Інформаційне забезпечення управлінської діяльності	4	Класифікація управлінської діяльності. Робота керівника з документами.
Змістовний модуль 5. Самоменеджмент			
14,15,16	Самоменеджмент	6	Функції самоменеджменту

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає виконання різних видів завдань (репродуктивних, за зразком, реконструктивно-варіативних, частково-пошукових, навчально-дослідних), спрямованих на отримання, закріплення студентом нових та набутих знань, їх систематизацію й узагальнення; формування практичних вмінь та навичок; самоорганізації та самовдосконалення у практичній діяльності, контроль готовності студента до аудиторних занять, інших контрольних заходів.

Під час розробки завдань для самостійного опрацювання теоретично-практичного матеріалу пропонуються до використання наступні форми:

- пошук та вивчення додаткової літератури;
- опрацювання теоретичних основ матеріалу з використанням конспекту, інтернет ресурсів, довідкової літератури;
- виконання творчих завдань та їх оформлення;
- складання словника;
- використання кейс-методів (ситуаційні завдання);
- підготовка інформацій;
- виконання творчих робіт;
- робота з пошуковими системами Інтернет.

Завдання контролю самостійної роботи спрямовані на:

- розвиток пізнавальних здібностей та творчої ініціативи студентів
- виховання самостійності, відповідальності та організованості
- формування самостійного мислення, здібностей до саморозвитку, самоудосконалення та самореалізації.
- опанування студентами елементів методики наукових досліджень

Підсумкова кількість балів, набрана студентом за виконання трьох завдань самостійної роботи, також є однією із складових поточної успішності студентів з навчальної дисципліни.

Оцінювання завдання самостійної роботи.

Контроль самостійної роботи. Засоби контролю самостійної роботи та методика його проведення обираються викладачем навчальної дисципліни. Контроль самостійної роботи має відповідати вимогам об'єктивності, оперативності та систематичності, рівнем засвоєння студентом навчального матеріалу, вміння використовувати теоретичні знання в практичній

діяльності, також включає в себе самоконтроль з боку здобувача освіти.

Студент може набрати **максимум 15 балів** за виконання усіх видів самостійної роботи під час вивчення того чи іншого модуля. Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за шкалою **від 1 до 5 балів**.

Рекомендована література

1. Афенченко, Г. В. (2023). Менеджер культури: поле професійної діяльності. *Культура України*, (80), 17–23.
2. Бутко, Л.В. Методичні вказівки щодо практичних занять з навчальної дисципліни "Менеджмент соціокультурної діяльності". Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2018. 29 с.
3. Головач Н. М. Менеджмент культури в контексті сучасних соціокультурних перетворень. *Культура і сучасність: альманах*. Київ: Міленіум, 2017. №2. С. 10-15.
4. Іваненко, Т.М. Управління соціокультурними проектами. Одеса: Видавництво "Чорномор'я", 2022. 274 с.
5. Копієвська О. Р., Шевченко Н. О. Соціокультурний менеджмент: історія, теорія та сучасні практики Київ, 2019. 328 с.
6. Костін, В.В. Соціокультурний менеджмент: сучасні підходи та технології. Харків: Видавництво "Ранок", 2020. 312 с.
7. Менеджмент [Електронний ресурс] : методичні рекомендації до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Бізнес-адміністрування» першого (бакалаврського) рівня / уклад. О. М. Миронова, К. В. Кривобок. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2023. – 29 с.
8. Кочубей Н. В. Соціокультурна діяльність. Суми, 2017. 122 с.
9. Основи менеджменту в галузі культури і мистецтва. Тексти лекцій для студентів спеціальності 025 Музичне мистецтво, / Укл. : Солдатенко О. І. Чернігів: Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка, 2023. 112 с.
10. Петрова, О.М. (2021). Менеджмент у сфері культури: навчальний посібник. Львів: Видавництво "Львівська політехніка". 198 с.
11. Саранча, В.І. Менеджмент соціокультурної діяльності: теорія та практика. Київ: Видавництво "Освіта України", 2019. 256 с.
12. Семенчук Т.Б., Боняр С.М., Осипова Є.Л. та ін. Д 58 Менеджмент креативних індустрій: навчальний посібник. Київ: ДУІТ, 2024. 330 с.
13. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
14. Яроміч С. А. Менеджмент у сфері культури. Одеса, 2006. 274 с.
15. Ящук Т. А. Сутність концепції людського капіталу. *Сталий розвиток економіки*. 2013. №4. С. 71-75

Додаткова

1. Бутенко Н. Ю., Черпак А. Є. Методичні рекомендації та завдання для підготовки до міждисциплінарного тренінгу для студентів спеціальності
2. «Менеджмент організацій» магістерських програм «Менеджмент корпорацій», «Менеджмент малого бізнесу», «Менеджмент інноваційної діяльності». Київ, 2008. 70 с.
3. Великочий В. С., Шикеринець В. В. Менеджмент соціо- культурної діяльності (самостійна робота студентів) Івано- Франківськ, 2018. 284 с.
4. Головач Н. М. Трансформація культурної соціалізації сучасної молоді. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. Київ: Міленіум, 2017. № 3. С. 43-47.
5. Джек Траут, Ел Райс Маркетингові війни Переклад: В'ячеслав Стельмах Київ: Фабула, 2019. 240 с.
6. Должанський І. З. Мотиваційні моделі управління потенціалом підприємства. Академічний огляд. 2013. № 1. С. 76-81.
7. Кремадес Алехандро. Мистецтво фандрейзингу. Київ, 2019. 208 с.
8. Міська комплексна програма «Культура і мистецтво м. Чернігова» URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/miski-programy/id-1579/> (дата звернення: 17.07.2020).
9. Петрова І. В. Проектування в соціокультурній сфері. Київ, 2007. 372 с.
10. Положення про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки : Постанова Каб. Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-n#Text> (дата звернення: 17.07.2020).
11. Проект Закону України «Про меценатство». URL: <http://tur.kosiv.mfo/regulations/528-ЗаКОН-уКрайНu-«про-Ме^НаТСТВО»-12.проеКТ.html> (дата звернення: 17.07.2020).
12. Соколова А. М., Чернявська О. В. Фандрайзинг Київ, 2013. 188 с.
13. Солдатенко О. І. Використання місцевого музичного туризму при підготовці студентів спеціальності «Музичне мистецтво» та «Менеджмент соціокультурної діяльності». Сучасні педагогіка та психологія: перспективні та пріоритетні напрями наукових досліджень: Матеріали міжнар. наук.-прак. конф. (м. Київ, Україна, 10-11 липня 2020 року). Київ, 2020. Ч. II. С. 31-35.
14. Солдатенко О. І. Підготовка менеджерів соціокультурної діяльності до організації дозвілля учнів старших класів. Вісник ЧНПУ імені Т.Г. Шевченка. 2017. Вип. 149. С. 224-227.
15. Стандарт вищої освіти України зі спеціальності 028 Менеджмент соціокультурної діяльності [Чинний від 2019-06-20]. Київ, 2019. 16 с. (Інформація та документація).
16. Терентьева Н. А., Скорик Т. В., Дорошенко Т. В. Підготовка майбутніх фахівців напряму «Менеджмент соціокультурної діяльності»: виклики сучасності. Вісник Черкаського університету. 2017. № 17-18. С. 86-94
17. Шморгун Л. Г. Менеджмент організацій. Київ, 2010. 452 с.
18. Шатун В.Т. Основи менеджменту: Навчальний посібник. - Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. - 376 с.
19. Щербина-Яковлева О. Ю. Менеджмент соціокультурної діяльності як

напрям наукового та технологічного знання. Частина 1. Дидактика, логіка, методологія. Суми, 2018. 207 с.

21. Baumol W. J., Bowen W. G. Performing Arts, The Economic Dilemma: a study of problems common to theater, opera, music, and dance. Cambridge, Mass.: M.I.T. Press, 1966

Інформаційні ресурси

1. Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України (АРІФРУ) або Stock market infrastructure development agency of Ukraine (SMIDA). URL : <https://smida.gov.ua>
2. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL : <http://rada.gov.ua>
3. Державна Служба Статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/portal> (дата звернення 30.05.22) 7 Ukrstat.org. - публікація документів Державної Служби Статистики України. URL: <https://ukrstat.org>
5. <https://uculture.com.ua/publications/63>
6. <https://old.lib.dp.ua/site-libr/?idm=1&idp=212&ida=1415>

Політика навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент буде:

знати:

- сутність менеджменту та його основні категорії й концепції;
- сутність і зміст сучасних технологій менеджменту;
- принципи, цілі і функції менеджменту;
- методи та форми управління;
- особливості менеджменту в соціально-культурній сфері;
- законодавчу базу сфери культури, як складової частини розвитку індустрії дозвілля;
- особливості адміністративного та методичного керівництва державних закладів культури і мистецтв;
- пріоритетні завдання сучасного менеджменту в управлінні процесом стратегічного, тактичного та оперативного розвитку творчої (культурно- мистецької) та культурно-освітньої діяльності;
- форми та методи управління культурно-дозвіллевим закладом або творчим колективом.

вміти:

- користуватися законодавчою базою соціально-культурної сфери;
- підбирати персонал та працювати з ним, виходячи з потреб закладу;
- конструктивно планувати як власну діяльність, так і діяльність культурно- дозвіллевого закладу або творчого колективу;
- проводити поточний контроль діяльності закладу;
- аналізувати діяльність закладу та складати відповідні звіти;

- підбирати та використовувати ефективні методи керівництва культурно-дозвіллевим закладом або творчим колективом.

Ця дисципліна не лише надає теоретичні знання, але й сприяє розвитку важливих **"soft skills"**, які є необхідними для успішної кар'єри. Комунікативні навички, навички взаємодії, управління, креативність та інноваційність, адаптивність та гнучкість.

Політика щодо контролю знань студентів

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: експрес-опитування (усне опитування), семінарське заняття, оцінювання самостійної роботи, тести, іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- контроль самостійної роботи;
- семестровий підсумковий (екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться на кожному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань.

Контроль самостійної роботи дозволяє виявити вміння орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, узагальнювати, робити висновки.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів(сумарна)
Семінарські заняття	1	5
Самостійна робота	3	15
Тести	8	40
Усне опитування	2	10
Іспит	1	30
Всього		100

Критерії оцінювання модульного (семестрового) контролю знань студентів

Екзамен

Умовою допуску до модульного контролю визначаються комплексом вимог, які забезпечують перевірку готовності студента до підсумкової оцінки знань. Перш за все, студент повинен виконати всі види навчальних робіт, передбачених робочою програмою дисципліни. Також важливим є дотримання встановленого рівня відвідування занять, оскільки регулярна присутність сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Крім того, для допуску до модульного контролю студент повинен мати певну поточну успішність, тобто набрати мінімальну кількість балів за результатами навчальної діяльності. Цей мінімум може варіюватися залежно від навчального закладу та дисципліни. Важливо, щоб студент не мав академічної заборгованості з інших дисциплін. Усі ці умови спрямовані на забезпечення об'єктивної оцінки знань та підготовку студентів до успішного складання модульного контролю. Максимальна кількість балів – 70 балів. Оцінювання екзамену відбувається за 30-бальною шкалою.

Шкала оцінювання екзамен

Бали модульного контролю знань (екзамен)	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
	Теоретична підготовка	Практична підготовка
26-30 відмінно	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
21 - 25 дуже добре	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
17 – 20 добре	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає окремі помилки у формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання, але допускає незначні помилки.
12 – 16	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні	має елементарні, нестійкі навички виконання практичних

задовільно	запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	завдань
7 - 11 достатньо	знає основні поняття навчального матеріалу, володіє навчальним матеріалом поверхово, допускає помилки у логічній послідовності викладення матеріалу	виконує практичні завдання, передбачені програмою з помилками, потребує допомоги з боку викладача
1 - 6 незадовільно	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки	практичні завдання не може виконати без допомоги викладача. Потребує повторного проходження курсу з освітнього компоненту

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав від 60 до 100 балів. Загальний рейтинг з модуля (дисципліни) не перевищує 100 балів. Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) свідчить про ступінь оволодіння програмою освітнього компоненту.

Сума балів(R)	Шкала ECTS	Національна 5-ти бальна шкала	Визначення
90-100	A	5	відмінно
82-89	B	4	дуже добре
74-81	C		добре
64-73	D	3	задовільно
60-63	E		достатньо
35-59	FX	2	не задовільно з можливістю повторного перескладання
1-34	F		не задовільно з обов'язковим повторним вивченням

Система нарахування додаткових балів

Додатково можуть отримати протягом семестру до 10 балів:

- за активну участь у науковій діяльності: виступи на наукових конференціях, готують наукові доповіді, беруть участь в їх обговоренні)
- за організацію навчальної діяльності у неформальній освіті (участь у вебінарах, курсах, тренінгах)
- за бажанням здобувач освіти може отримати від викладача додаткове індивідуальне завдання для покращення рейтингового балу за модуль.

В разі якщо при врахуванні додаткових балів сума балів за модуль (семестр) буде перевищувати 100 балів, результати успішності буде дорівнювати 100.

Політика перескладання. Роботи, які здаються з порушенням термінів без

поважних причин оцінюються на нижчий бал. Перескладання екзамену відбувається згідно Положення про оцінювання успішності здобувача освіти у разі отримання незадовільного результату. Ліквідувати академічну заборгованість дозволяється до початку наступного семестру. Повторне складання допускається не більше двох разів: один раз викладачу, другий – комісії, яка створюється наказом.

Політика академічної доброчесності. Списування під час поточних занять, тестових робіт та екзамену заборонені. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у Положенні «Про академічну доброчесність».

Політика відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. З об'єктивних причин (наприклад, хвороба) навчання може відбуватися в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. За умови дистанційного навчання присутність на занятті і виконання завдань забезпечується через онлайн-зустрічі у Google-Meet та електронну систему управління навчанням Moodle.